

**25 КВІТНЯ
ВИПОВНИЛОСЯ Б
100 РОКІВ УСЛАВЛЕНІЙ
КРИМСЬКІЙ ГЕРОЇНІ-
ВИШИВАЛЬНИЦІ
ВІРІ СЕРГІЇВНІ РОІК**

«ЖИТТЯ КОРОТКЕ, А МИСТЕЦТВО - ВІЧНЕ...»

Чи завжди усвідомлюємо ми, де та межа, що відділяє історію від сьогодення, де після важливих незворотних подій раптом щось змінюється, і це не обов'язково державні кордони чи соціальний устрій. Ось пішла з життя Людина, дуже важлива не лише для сім'ї, але й для суспільства, загального культурологічного клімату у нас в Криму та й в Україні, і хоч я ще не усвідомила, що не зустрінуся з нею ближчим часом, але вже все, що бачила, що чула від неї, що ми разом переживали, планували, належить історії.

А плани ці останнього періоду були пов'язані зі сторічним ювілеєм майстрині, до якого вона не дожила всього півроку. І ось ми відзначаємо ювілей Віри Сергіївни Роїк вже без неї. Прощаємося з нею довго (бо ж - навіки!), увесь квітень, аж до самого її дня народження. А 26-го квітня - останній акорд, найгучніший, найщемкіший, бо напередодні (другий день Великодня) і був день народження відомої

вишивальниці.

Після відкриття меморіальної дошки на будинку, де Віра Сергіївна прожила майже 20 років, вирушаємо до Кримськотатарського музично-драматичного театру, де відбудеться концерт на честь її світлої пам'яті. Але чому в кримськотатарському, адже Віра Сергіївна була україночку, принципово працювала на популяризацію українського декоративно-прикладного мистецтва, а ми маємо чудовий український театр? Про це згадав і керівник кримської філії НТШ, до якого входила й Віра Роїк, Петро Вольвач. Хоча було й цілком логічне пояснення. Від сценарію, що став дипломною роботою режисерського відділення Кримського університету культури, більшого розмаху навряд чи варто було б вимагати, та і на третю годину робочого дня змо-

гло прийти не так вже й багато люду.

Але найпотрібніші, найважливіші гості були тут. Серед них і ті, хто приїхав з різних куточків України. Це Зінаїда Панасівна Тархан-Бережа з Канева, яка привезла вітання з Чернечої Тарасової гори, художник-вишивальник Юрій Емануїлович Савка з Волині, Юлія Анатоліївна Манойле-

нко, співробітниця Лубенського музею, котра відзвітувала, що на батьківщині Віри Сергіївни Роїк було відкрито присвячену їй виставку, та прочитала зворушливого власного вірша, поміченого талантом, справжнім почуттям та глибокою шанною до майстрині.

(Продовження на 4-й стор.).

**ОБЛИЧЧЯ
ВЛАДИ**

**ЧОРНОБІЛЬ
ПАЛАВ,
А ВОНИ ЧЕКАЛИ
ВКАЗІВОК
З МОСКВИ...**

стор. 2

**МИ ЄСТЬ
НАРОД?**

**УКРАЇНСЬКИМ
ПАТРІОТАМ
СЛІД
РОЗРАХОВУВАТИ
ЛИШЕ
НА СВОЇ СИЛИ**

стор. 6

**ІСТОРІЯ
І СУЧАСНІСТЬ**

**«ОМСЬКИЙ
ПРОЦЕС»
ПРОТИ
МУСТАФИ
ДЖЕМІЛЕВА**

стор. 7

«МИ СХИЛЯЄМО ГОЛОВУ ПЕРЕД ПАМ'ЯТТЮ ТИХ, ХТО РЯТУВАВ НАС, РЯТУВАВ ЛЮДСТВО...»

У день вшанування пам'яті 25-их роковин Чорнобильської аварії Святійший Патріарх Московський і всієї Русі Кирил відправив заупокійну літію біля пам'ятного знака ліквідаторам наслідків аварії на ЧАЕС.

Після того, як Президенти України і Росії поклали квіти до підніжжя пам'ятного знака, присутні вшанували хвилиною мовчання пам'ять тих, хто не шкодуючи життя ліквідував наслідки цієї жахливої катастрофи.

У заяві для ЗМІ Президент України Віктор Янукович, зокрема, зазначив: «Сьогодні ми відзначаємо трагічну дату - 25-ту річницю Чорнобильської катастрофи. Відзначаємо спільно з нашими друзями, сусідами - Росією. Я вдячний Президенту Медведеву за те, що він прийняв розділити з нами цю скорботу.

Ліквідаторів, які працювали тут 25 років тому, долаючи наслідки вибуху на 4-му енергоблоці, тоді ще не розділяли кордони. Це були українці, росіяни, білоруси... Це були народи, які спільно боролися з наслідками цієї аварії.

Прошло 25 років, і ми за цей час переконалися в тому, що техногенні катастрофи, і ядерні в тому числі, несуть колосальні наслідки для населення тих регіонів, котрі вони зачіпають.

(Закінчення на 2-й стор.).

СОЛДАТСЬКИЙ ВЕЛИКДЕНЬ

Знагоди Великодня у військових частинах Федосійського гарнізону пройшли святкові заходи. Так, у Великодню ніч військовослужбовці строкової служби батальйону морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України, де командиром підполковник Олександр Конотопенко, відвідали храм Української православної церкви святої великомучениці Катерини, де взяли участь у святкових богослужіннях. (Продовження на стор. 3).

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України, Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка, трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця».

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети "Кримська світлиця" нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства "Просвіта" "БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ".

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА.

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України.
Рестраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269.

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Літвування з читачами - на сторінках газети.
Редакція застерігає собі право скорочувати публікації і виправляти мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора - (0652) 51-13-24;
відділів - 51-13-25;
51-13-27.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й поверх, кімн. 13 - 15.
E-mail: wik@swit.crimea.com
Стопінка в Інтернеті: http://svitytsia.crimea.ua

Зам. ...
Наклад - ...

Видавець - ДП Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури України.
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 498-23-63.
Р/р 37128003000584 в УДК у м. Києві МФО 820019 код ЄДРПОУ 16482679
E-mail: vidavnicтво@gmail.com

Передплата кампанія на видання ДП «Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури України», в т. ч. і на тижневик «Кримська світлиця», здійснюється за наступними реквізитами: вул. Васильківська, 1, м. Київ, 03040, 2 поверх, 6 корпус. Відповідальна особа за передплату - Сидоренко Ірина.
Тел./факс (044) 498-23-64.

«МИ СХИЛЯЄМО ГОЛОВУ ПЕРЕД ПАМ'ЯТТЮ ТИХ, ХТО РЯТУВАВ НАС, РЯТУВАВ ЛЮДСТВО...»

(Закінчення.
Поч. на 1-й стор.).

Сьогодні увесь світ переконаний, що такі катастрофи не мають кордонів. І таким гірким прикладом є «Фукусіма-1». Сьогодні світ переконаний, що неможливо з такими катастрофами жодній країні боротися наодинці. І ми дуже вдячні усім країнам, які взяли участь у конференції, приуроченій до трагічної дати - 25-их роковин Чорнобиля.

Ми вдячні Вам, Дмитре Анатолійовичу, за те, що Росія прийняла рішення і зробила гідний внесок - 45 мільйонів євро - у фінансування проекту «Укриття».

Я знаю, що і сьогодні жителі тих регіонів, що були вражені радіоактивними викидами, продовжують страждати. І сьогодні ми робимо усе, щоб мешканцям цих районів жилося легше.

Знаю, що ця катастрофа змусила багатьох людей думати по-новому і об'єднувати свої зусилля, допомагаючи іншим у горі.

Я хочу сьогодні ще раз сказати: світла пам'ять про ліквідаторів, які працювали, долаючи наслідки чорнобильської катастрофи, житиме у поколіннях. Вона житиме у вичинній людській пам'яті.

Сьогоднішній день - це привід ще раз замислитися, як ми повинні експлуатувати атомні станції, розуміючи, що сьогодні від нас залежить, наскільки вони будуть безпечними. Я вважаю, що рішення, яке було прийнято на міжнародній конференції, про створення тут, у Чорнобилі, науково-практичного дослідницького Центру з боротьби з техногенними ядерними катастрофами - це рішення, що сприятиме світовій спільноті у створенні науково-практичної бази. Вона буде задіяна і слугуватиме у перспективі усьому світові, усьому людству.

Сьогодні ми усі схиляємо голову перед пам'яттю тих, хто рятував нас, рятував людство. Низький їм уклін».

У свою чергу Президент Російської Федерації Дмитро Медведев сказав:

«Сьогодні, мабуть, такий же теплий день, як і 25 років тому. І те, що ми сьогодні разом згадуємо про одну з найбільш трагічних ХХ століття, свідчить, що зроблене допомогло вижити величезній кількості людей.

Віктор Федорович шойно сказав абсолютно правильну річ: після того, що сталося, працею величезної кількості людей - жителів України, а також жителів на той час Росій-

ської Федерації, інших республік - було проведено дуже важку і вкрай необхідну роботу з ліквідації наслідків аварії.

На жаль, багатьом з тих, хто працював саме тут, це коштувало життя. І ціною свого життя вони рятували інших людей. Тих, хто сьогодні живе у вашій країні, і тих, хто живе у нашій країні.

Наслідки аварії могли бути надзвичайними. Вони і так були величезними. Але якби не праця ліквідаторів, не праця пожежників, рятувальників, лікарів, ці наслідки мали б глобальний характер.

Ми зобов'язані пам'ятати про це. До того ж, людство розвивається. І ніхто не запропонував поки що джерел енергії, які могли б замінити ядерну енергетику. Та, мабуть, цього і не треба. Головне, щоб ми розуміли, з якою силою має справу людство, і щоб наші технологічні рішення відповідали тим викликам, які створює ядерна енергія.

З тих пір нами були здійснено різні дії, засвоєно складні уроки, прийнято дуже важливі стандарти. Але трагедії останніх періодів, особливо, звичайно, японська трагедія - трагедія на станції «Фукусіма-1» - показали, що ми зобов'язані вдаватися до додаткових зусиль, аби ядерна енергетика була по-справжньому мирною і вирішувала ті великі завдання, які вона покликана вирішувати.

Саме тому ми повинні згуртуватися і підготувати, мабуть, нову нормативну основу, яка діятиме у масштабах усієї планети.

Сьогодні я напевно пропозиції лідерам найбільших світових держав, а також нашим друзям та партнерам із Співдружності Незалежних Держав (звісно, й Україні), спрямовані на те, щоб забезпечити належний розвиток ядерної енергетики у світі, водночас запобігаючи глобальним катастрофічним наслідкам.

Судячи з усього, нам необхідно подумати і над підготовкою нових міжнародних конвенцій, ми зобов'язані це зробити. Зобов'язані зробити

заради пам'яті тих, хто 25 років тому першим прийшов на допомогу, власне кажучи, всьому людству.

Тут неможливо перебувати без хвилювання. У повітрі, здавалося б, такий спокій - прекрасна весняна погода. І водночас кожна деталь, кожний обрис четвертого енергоблоку - вони для людства дуже вагомі.

Я дивлюся на ці силуети, знайомі за величезною кількістю фотографій, кінохроніки, і розумію, яку кількість людської праці було витрачено спочатку для створення станції, а потім, щоб її законсервувати.

Працівники Чорнобильської станції донині несуть свою вахту, і ця вахта - в ім'я усіх нас. Велике вам за це спасибі! Від громадян Росії, від громадян інших країн.

Сьогодні ми вклоняємося пам'яті тих, хто у найважчий момент здійснив справжній подвиг.

Сьогодні ми повинні сказати і ось про що. Перед такими загрозами ми повинні бути чесними. Обов'язок держави полягає і в тому, щоб говорити людям правду. Слід визнати - держава не завжди правильно поводитися. І щоб такі трагедії ніколи не повторювалися, ми усі повинні бути чесними, ми повинні надавати абсолютно точну інформацію про те, що відбувається. Це також один із уроків Чорнобильської катастрофи.

Ми повинні зробити усе від нас залежне, щоб допомогти тим з ліквідаторів, пожежників, ветеранів праці, хто сьогодні продовжує працювати або лікуватися.

Вчора у Кремлі я вручив державні нагороди жителям нашої країни. Іх ще багато, і я обіцяв, що передам усім вам від них найкращі побажання - побажання здоров'я і слова солідарності, співучасті в цей особливий для усіх нас день.

Ми завжди пам'ятатимемо тих, хто ціною свого життя і здоров'я рятував людей. Вічна пам'ять тим, хто склав тут свої життя, і земний їм уклін».

Прес-служба Президента України Віктора Януковича.

ЧОРНОБИЛЬ: «ШКОДИ БУЛО Б МЕНШЕ, ЯКБИ УКРАЇНЬСЬКА ВЛАДА НЕ ЧЕКАЛА ВКАЗІВОК ІЗ МОСКВИ...»

2 травня 1986 року радянське керівництво ухвалило рішення про евакуацію населення з 30-кілометрової зони навколо Чорнобильської атомної станції. До кінця 1986 року свої домівки покинули понад 100 тисяч людей. Та чому евакуація розпочалась лише 2 травня, і керівництво держави так довго зводило з рятівництвом людей?

У перші два дні після аварії на Чорнобильській АЕС здійснювали евакуацію лише із 10-кілометрової зони. Зокрема, через півтори доби після вибуху на станції вивезли мешканців міста Прип'ять. А з 30-кілометрової зони перші п'ять днів після аварії людей не лише не вивозили - населення й не попереджали про загрозу радіації.

Зокрема, 1 травня сотні тисяч людей, у тому числі дітей, вивели на святковий парад у Києві, хоча рівень радіації у столиці України перевищував тоді допустимий у декілька десятків разів. Про це свідчать розсекречені документи радянських спецслужб.

Інформація ж іноземної преси, зокрема, радіоповідомлення, радянська преса і телебачення називали брехнею та провокацією.

Тодішнє керівництво радянської України пояснювало згодом свої дії необхідністю запобігти паніці серед населення. Зокрема, колишня голова Президії Верховної Ради УРСР Валентина Шевченко в документальному фільмі «Жінки Чорнобиля» запевняла, що тодішнє керівництво України намагалось усіляко захистити людей. «Всі дуже сьогодні охочі аналізувати і говорити, а тоді потрібно було кожну хвилину, навіть не годину, а хвилину, ухвалювати рішення», - наголосила Валентина Шевченко.

Водночас у матеріалах кримінальної справи, порушеної 1992 року щодо дій тодішніх керівників України, зокрема, і першого секретаря ЦК КПУ Володимира Шербицького і голови Президії верховної ради УРСР Валентини Шевченко, зазначається, що керівництво УРСР інформацію про рівень небезпеки приховувало. «Шербицький, Ляшко та Шевченко вночі і вранці 26 квітня отримали достовірну інформацію, - мовиться у справі, - але... не ухвалили термінових заходів для захисту населення, а Ляшко в цей же день інформував Раду Міністрів УРСР, що нібито рівень радіації зменшується». Олександр Ляшко очолював тоді уряд УРСР.

Евакуювати з 30-кілометрової зони влада вирішила 2 травня - на шостий день після аварії. А 3 травня почали вивезення дітей з Києва та області.

Під час подій 1986 року комуністична радянська влада вкотре не склала іспиту ані на людяність, ані на оперативність ухвалення рішень, вважає колишній міністр екології незалежної України Іван Заєць.

«Вони чекали вказівок із Москви. Це була влада, яка мало що розуміла як влада незалежна, - наголошує колишній міністр. - І тому ясно, що можна було зі значно меншою шкодою провести усі ці процеси, якби вчасно були прийняті рішення, якби тодішня влада не оглядалася на Москву».

За 3-4 місяці з небезпечних районів, включно з Києвом, в курортні міста та за кордон вивезли 700 тисяч дітей. Із 30-кілометрової зони до кінця 1986 року назавжди відселили понад 100 тисяч осіб. (Radio Свобода).

ЧОМУ НЕ ЗАПРОСИЛИ ЛУКАШЕНКА?

У Міністерстві закордонних справ України висловлюють обурення «безпрецедентно некоректними коментарями» Президента Білорусі Олександра Лукашенка.

Як ідеться у переданому агентству УНІАН коментарі Департаменту інформаційної політики МЗС України, аварія на Чорнобильській атомній електростанції є трагедією, що об'єднує три сусідні і дружні народи - українців, білорусів і росіян. Пам'ять про жертви радіаційної катастрофи повинна бути консолідуючою ланкою для наших країн.

Саме з цих міркувань виходив Президент України Віктор Янукович, запрошуючи своїх колег - президентів Російської Федерації та Республіки Білорусь разом вшанувати загиблих внаслідок вибуху на ЧАЕС власне в день, коли сталася найбільша техногенна катастрофа в історії людства. У цьому заході не було і не могло бути ніякої політики. В цей день будь-які сварки та взаємні претензії тотожні танцю на кістках, ідеться у коментарі.

Як зазначають в МЗС, «особисті образи неприйнятні у спілкуванні між людьми, особливо вони неприйнятні, коли образливі вислови адресуються державним діячам, які представляють суверенні країни та цілі об'єднання країн. На жаль, підходи офіційного Мінська до відносин з Європейським Союзом, багатьма іншими учасниками міжнародної спільноти в останні

місяці все менше відповідають нормам міжнародного спілкування».

«Українська держава, український народ непохитні у своєму теплому, дружньому ставленні до білоруського народу. У день пам'яті жертв трагедії на ЧАЕС ми поділяємо біль наших сусідів, так само, як вони, не сумніваючись, поділяють наш. Сподіваємось, керівництво Білорусі виставить відповідальності перед власними громадянами повернутися до конструктивної політики співробітництва і з Україною, і з ЄС, які бажають бачити Республіку Білорусь процвітаючою, демократичною та успішною», ідеться у коментарі Департаменту інформаційної політики МЗС.

Як повідомляв УНІАН, О.Лукашенко заявив, що керівництво України продемонструвало несамостійність своєї політики відносно Білорусі, відкликавши під тиском Єврокомісії своє запрошення, направлене білоруському лідеру, на Київський саміт з питань безпечного і інноваційного використання ядерної енергії.

«На жаль, воштовість вистачає і у нинішнього керівництва України. Питання треба задати Януковичу, чому білоруський Президент не присутній на їхніх заходах», - сказав О.Лукашенко.

За його словами, Київ почав «танцювати під дудку» Брюсселю у відносинах з Білоруссю.

У Сімферополі біля Меморіалу «Жертвам Чорнобиля» у парку ім. Гагаріна 26 квітня відбулися республіканський траурний мітинг-реквієм та панахида.

У заході, присвяченому 25-річчю Чорнобильської трагедії, взяли участь голова Верховної Ради АР Крим Володимир Константинов, перший заступник голови Ради міністрів АР Крим Павло Бурлаков, перший заступник Постійного Представника Президента України в АР Крим Віктор Плакіда, члени Ради міністрів АР Крим, Президії Верховної Ради АР Крим, міський голова Сімферополя Віктор Агеев, депутати міської ради, учасники ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи - члени організації «Союз Чорнобиль», представники громадськості, духовенства, студенти, школярі.

Митрополит Сімферопольський і Кримський Владика Лазар відслужив панахиду за загиблими. Пам'ять героїв-ліквідаторів учасники жалобного мітингу вшанували хвилиною мовчання.

Відзначимо, що сьогодні в Криму проживає близько 8 тисяч осіб, постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС, в тому числі понад 3 тисячі - її ліквідаторів.

Прес-служба Постійного Представника Президента України в АР Крим.

ІНФОРМАЦІЯ – НА ВАГУ ПЕНСІЇ

Існує досить оптимістичне твердження, що з настанням пенсійного віку життя тільки починається. Але так думають не всі. Дехто поринає в жорстку депресію, розпач, втрачає життєві орієнтири. Саме у такому стані людині треба ходити кабінетами, стояти у чергах, аби оформити документи на пенсійне забезпечення. Через необізнаність цей процес здається не те, щоб складним – він нагадує кружляння сімома колами пекла. Кожен наступний прихід виявляє нестачу ще якоїсь довідки, все повторюється і, здається, цьому ніколи не буде кінця. Страждають громадяни, дратуються працівники Пенсійного фонду. Найчастіше таке трапляється з тими, хто не готується до оформлення пенсії заздалегідь.

Якось у приватній розмові з Наталією Здор – заступником начальника управління, начальником відділу з призначення пенсій Пенсійного фонду України Гагаринського району Севастополя, я почула чимало різних історій, від серйозних до курйозних, яких можна уникнути, якщо дослухатися поради фахівців цієї установи. Подумалося, що інтерв'ю з Наталією Євгенівною збереже комусь час, а комусь здоров'я.

- Що б Ви могли поради громадянам, які невдовзі оформлятимуть документи на пенсійне забезпечення?

- Передусім, я хочу закликати майбутніх пенсіонерів: приходьте до нас на консультацію за півроку до настання пенсійного віку. Ви уникаєте багатьох непорозумінь, збережете свої дорогі нерви й наші. Бо інколи тут такі баталії розгораються. Приходить нещодавно до мене жіночка, вся знервована, засмикана, половина належних документів у неї відсутня, а ті, що принесла – оформлені некоректно. Намагаюся допомогти – віднайти в особистій біографії майбутньої пенсіонерки роки, коли вона, скажімо, з чоловіком, військовим, перебувала у віддаленій точці Радянського Союзу, де не мала можливості працювати за фахом, чи може їй довелося певний час працювати в північних районах нашої неосяжної тоді держави. А вона мені роздратовано кидает: «Что вы лезете в мою личную жизнь?»

Таких ексцесів можна уникнути, якщо пам'ятати, що оформлення пенсії – рідко серйозна й готуватися до цього треба заздалегідь. А найкраще прийти до інспектора Пенсійного фонду за місцем проживання й отримати консультацію.

Законом передбачено, що пенсія призначається з наступного дня після дня народження, якщо громадянин протягом трьох місяців звертається із заявою про призначення пенсії. Інколи людина приходиться в останні дні цього терміну й без належних документів. Тому чекати призначення пенсії їй доводиться довго, аж поки прийдуть відповіді на певні запити. Я шість років працюю у Пенсійному фонді й практично жодного разу не бачила ідеальних трудових книжок. Завжди віднаходяться якісь нюанси, що приводять до ускладнення.

Трудова книжка – це основний документ для призначення пенсії, адже по ньому обчислюється стаж. Якщо звернутися за кілька місяців до настання пенсійного віку, інспектор перевірить правильність записів в трудовій книжці, підкаже, як виправити певну ситуацію, зробивши запити до організації, де людина працювала, й тоді, з настанням

терміну, пенсія призначається протягом 10-15 днів.

Трудові книжки не завжди бувають правильно заведені й правильно заповнені. Наприклад, відповідно до інструкції, запис у трудовій книжці про звільнення має бути завершений підписом керівника підприємства й печаткою. Якщо запис некоректний, то такий трудовий стаж не може бути зарахований. Тому ми або самі робимо запити, або людина ходить на підприємства, беручи довідки, що уточнюють певний період роботи. Це справа клопітна й довготривала.

Дуже часто проблеми виникають у жінок, котрі неодноразово перебували в шлюбі зі зміною прізвища, а документ не зберегли. Якщо належним чином в трудовій книжці не завірена зміна прізвища, доводиться звертатися до органів РАГСу. До речі, довідки такого зразка коштують тепер 120 грн.

Менше проблем – з потенційними пенсіонерами, які працюють: працівники відділу кадрів завжди підкажуть найкоротший шлях до правильного рішення.

Крім трудової книжки для призначення пенсії треба представити й інші документи: диплом про закінчення навчального закладу на денному відділенні (роки заочної форми навчання до стажу не зараховуються). Військовий квиток. Для жінок – свідоцтво про народження дітей, адже три роки після народження дітей зараховується в стаж. Довідка з військкомату про перебування на службі чоловіка у віддалених точках, де жінка не могла працювати. Бувають такі випадки, коли жінки по 10-15 років проживають у воєнних гарнізонах, не маючи змоги працювати. За таких обставин, підтверджених довідками, всі ці роки зараховуються до трудового стажу. Але це лише у тому випадку, якщо жінка мала певний фах і не могла працевлаштуватися саме за цим фахом.

Варто також знати про надбавку за утримання пенсіонером неповнолітніх дітей, яка складає 150 гривень. Щоб отримати таку надбавку, треба мати свідоцтво про народження неповнолітніх дітей та довідку з ЖЕУ про проживання їх за адресою пенсіонера.

Мінімальний стаж сьогодні для призначен-

ня пенсії – п'ять років. За їх наявності, призначається пенсія у розмірі прожиткового мінімуму. Сьогодні це – 764 гривні. Якщо трудовий стаж менший 5 років, громадянин має право на призначення допомоги у відділі праці й соціального захисту в такому ж розмірі, але на три роки пізніше. Якщо, скажімо, пенсійний вік на сьогодні для жінки складає 55 років, то допомога їй буде призначена лише у 58 років.

Буває, що трудова книжка за якихось обставин втрачена, замість неї приймаються довідки з відділу кадрів тих установ, де працював громадянин.

Важливим документом для призначення пенсії є також довідка з місця роботи за будь-які 60 місяців (5 років) до липня 2000 року.

- Як визначитися з роками, адже, відомо, що існує коефіцієнт заробітної плати, неоднаковий для різних років?

- Підказати всім неможливо. Наприклад, мені відомі роки найкращі для вчителів і медичних працівників. Вчителям краще брати довідку з заробітної плати з липня 1995 по липень 2000. Тоді заробітні плати учителів були дещо вищими, ніж в інші роки. Медичним працівникам краще звернути увагу на період з липня 1992 по липень 1997. Але, якщо до мене звернеться інженер з невідомої мені галузі, я не зможу йому допомогти. Для такого визначення у Пенсійному фонді є спеціальна комп'ютерна програма. Тож коли громадянин не може визначитися з роками, він має принести всі довідки про заробітні плати, які тільки зможе зібрати, за весь період праці до 2000 року, а вже працівник Пенсійного фонду за допомогою вищезгаданої комп'ютерної програми вибере найоптимальніші 5 років.

Часто доводиться чути, що бухгалтер не хоче робити довідку за весь період, який людина пропрацювала на цьому підприємстві, пропонуючи працівникові самому вибрати певні 5 років. У такому разі працівник має проявити наполегливість й скористатися правом на отримання довідки за весь період праці, навіть якщо він довготривалий.

Зустрічається ще необізнаність громадян щодо праці за сумісництвом. За наявності довідки, зарплата за сумісництво додається до основної.

- Неабияку напругу серед громадян викликала звістка про пенсійну реформу. Особливо підвищення пенсійного віку. На вашу думку – така реформа своєчасна?

- Думаю, що так. З усіх республік колишнього Радянського Союзу лише Україна, Росія й Білорусь не підвищили пенсійний вік. Але в Білорусі працюючі пенсіонери не отримують заробітну плату.

Мені довелося деякий час проживати в Греції. На той момент – це була єдина держава Євросоюзу, де пенсійний вік не був

приведений до європейських стандартів. Пам'ятаю, який спротив тоді викликала заява тамтешнього прем'єра про підвищення пенсійного віку. Греки – народ гарячий, з плакатами не ходять, одразу хапаються за вибухівку. Проте через деякий час, коли протестанти вгамувалися, реформа була проведена, до речі, без будь-яких обговорень.

- Суспільство наше готове до таких змін?

- Суспільство, думається, готове, а політики – не зовсім. Непопулярні реформи не підвищуватимуть їх рейтинг. А може наша ментальність така. Люди ще живуть стереотипами радянських часів. Але через 5-7 років, може статися, держава не зможе виплачувати пенсії. Дефіцит бюджету Пенсійного фонду минулого року склав 26,5 мільярда гривень. На покриття його гроші взяли з держбюджету. Але ці гроші мали піти на розвиток певних галузей: охорони здоров'я, науки, освіти. Пенсійний фонд має видавати рівно стільки, скільки зібрав.

Останні роки ми також констатуємо ріст кількості пенсіонерів. Пенсійного віку зараз досягли громадяни, що народилися у повоєнні роки. А народжуваність тоді, як відомо, зростала. Крім того, з'являються постанови Кабінету щодо підвищення пенсії тим чи іншим категоріям громадян: інвалідам війни, учасникам бойових дій, дітям-сиротам тощо. Законом такі зміни не передбачені, але ми зобов'язані виконувати постанови Кабінету Міністрів. Постанова виходить, а гроші під неї до бюджету Пенсійного фонду не закладені. Пенсійна реформа кінче потрібна. Й чим скоріше вона буде проведена, тим меншими втратами обійдеться суспільству. Держави з більш міцною економікою, ніж наша, давно реформували пенсійну систему. Збільшення пенсійного віку відбуватиметься поступово й не буде таким болічним, як його намагаються представити противники реформ.

Розмовляла Лідія СТЕПКО.

СОЛДАТСЬКИЙ ВЕЛИКДЕНЬ

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

На Великдень розташували духовні наставники військових колективів.

Так, молоде поповнення зенітного ракетного з'єднання Повітряних Сил ЗС України, де командиром полковник Віталій Павлюченко, відвідав представник Сімферопольської і Кримської Єпархії УПЦ, настоятель храму Введення пресвятої Богородиці протоієрей Олександр.

На прикладах з власного досвіду військової служби він закликав воїнів бути мужніми, наказав не тужити та набратися терпіння, побажав здоров'я та кріпості духу. Свя-

щеник висловив переконання у тому, що армійський колектив вуробляє чоловічий характер і стане в пригоді у подальшому цивільному, сімейному житті.

На прохання військовиків він пообіцяв надати у кожний віддалений бойовий підрозділ молитвослови і Біблію, духовну літературу, а особисто кожному бажаному – освячені натільні хрестики, які стануть власним оберегом. Тож кожен військовослужбовець у важкі хвилини зможе звернутися до Бога.

Варто зазначити, що за день-два до Великодня близько сорока юна-

ків було розподілено з обласних військкоматів Тернопільщини та Київщини до цієї зенітної частини. Тепер усі вони отримали благословення на гідну військову службу від настоятеля храму Введення пресвятої Богородиці. Переважна більшість юнаків буде служити один рік, та вже зараз деякі з хлопців висловлюють бажання після строкової служби залишитися на контракт чи в подальшому зробити офіцерську кар'єру.

Подібні святкові заходи пройшли також у віддалених окремих військових підрозділах, що розташовані у різних місцях Криму.

Руслан СЕМЕНЮК.

(Фото автора).

СОЦІАЛЬНИЙ «ГУЧНОМОВЕЦЬ»

У Києві оголошено Всеукраїнський конкурс для журналістів на краще висвітлення соціальної тематики «Гучномовець». Організатори конкурсу ставлять на меті посилення професійності інформаційної дискусії щодо проведення нагальних соціальних реформ в країні та їх наслідків (Пенсійної реформи, прийняття Податкового та Житлового кодексів, реформування сектору ЖКГ), соціального стану громадян України, соціальних проблем окремих груп або регіонів України, досвіду інших країн щодо проведення соціальних реформ.

Всеукраїнський конкурс для журналістів «Гучномовець» є спільною ініціативою Національного форуму профспілок України, Київської незалежної медіа-профспілки, інформагентства «УНІАН» та інтернет-видання «Телекритика».

Конкурс проводиться в кількох номінаціях – кращий аналітичний матеріал, журналістське розслідування, кращий репортаж, започаткування дискусії в блозі. Роботи будуть оцінюватись за кількома критеріями, зокрема, рівень розкриття соціально-важливих тем, актуальність і ілюстративність матеріалу, оригінальність в підході до висвітлення теми, коректність викладу, рівень дотримання журналістських стандартів, збалансованість матеріалу.

Організатори конкурсу наголошують, що у часи оголошених владою «соціальних реформ» як ніколи потрібне розуміння соціальних процесів в країні. Важливу роль в цьому відіграє журналістське середовище, яке покликане професійно інформувати про існуючий соціальний стан населення.

Для участі у конкурсі необхідно надіслати інформаційний матеріал (текст, фото), опублікований в період з 1 травня 2010 по 1 травня 2011 на адресу coordcentre@nfpu.org з приміткою «конкурс» до 20 травня 2011 року. Деталі на сайті nfpu.org.ua.

КУЛЬТУРИ - ГРОМАДСЬКУ АКТИВНІСТЬ!

Антикризова гуманітарна програма Інституту відкритого суспільства (Нью-Йорк – Будапешт) і Міжнародного фонду «Відродження» оголошує конкурс «Перетворення закладів культури на осередки громадської активності та залучення творчих колективів до благодійництва».

Мета конкурсу – підтримати ініціативи з покращення функціонування тих закладів культури, які потерпають через фінансову кризу, але здатні оновити та розвинути свою діяльність, а саме сприяти активності громад і творчих колективів сіл, селищ і малих міст шляхом перетворення будинків культури та бібліотек на місцеві осередки громадської активності на користь громади.

Останній термін подання заявок на конкурс – 31 травня 2011 року.

Контакти: Антикризова гуманітарна програма, Руслан Краплич, директор проєктів програми, kraplych@irf.kiev.ua, Надія Гутріна, асистент програми, gutrina@irf.kiev.ua, (044) 205 39 26.

* * *

Антикризова гуманітарна програма надає підтримку соціальним, культурницьким і гуманітарним проєктам, націленим на збереження освітніх і оздоровчих програм для дітей і молоді з сільської місцевості та депресивних регіонів, а також на збереження селищних культурницьких інституцій, перетворення їх на центри громадської активності та дитячої позашкільної зайнятості.

«ЖИТТЯ КОРОТКЕ, А МИСТЕЦТВО - ВІЧНЕ...»

(Закінчення.)

Поч. на 1-й стор.)

Для цих, як і для інших друзів Віри Сергіївни, було не складно здолати сотні кілометрів, аби віддати шану пам'яті дуже дорогій для них людині. І приїхали вони з подарунками-експонатами для майбутнього музею вишивки ім. Віри Роїк, під який обіцяє кримська влада відвести дві кімнати з окремим входом в Етнографічному музеї. А це - вишита доріжка і дві чоловічі сорочки (одна з яких - стародавня) та ескіз майбутнього портрета вишивальниці (теж вишитого).

Заговори, щоб я тебе побачив, - ці афористичні слова пригадалися мені під час виступу Зінаїди Панасівни Тарахан-Берези. Ця худорлява, скромного вигляду жінка змусила слухати себе, затамувавши подих.

- Життя коротке, а мистецтво вічне - це бачимо ми на прикладі нашої великої співвітчизниці, яка

Зінаїда Тарахан-Береза.

часто приїздила до Канева, адже Чернеча гора є магнітом, який притягує людей зі всього світу, - говорила вона. - В своєму образі Віра Сергіївна, вихована в оточенні таких людей, як Короленко, Мирний, Макаренко, об'єднала минуле і майбутнє. Вона підняла цю культуру і дала їй нове буття на новому оберті життя народу. Хай вічно славить її ім'я наша матір Україна.

Виступали (як ведеться першими) і наші кримські високопосадовці. І хоча вони теж сказали багато гарних теплих слів, але від них не щеміло серце - адже ці люди здебільшого не знали і не бачили за життя Віру Сергіївну, навіряд чи були близькі до її захоплення - вони просто доносили позицію кримської влади, яка не без участі громадськості повернулася-таки обличчям до своєї славетної землячки, яка, певно ж, не випадково має так багато почесних звань, відзнак і нагород. При цьому образ Віри Сергіївни дещо адаптували до поточного політичного моменту, наголосуючи на тому, що вона володіла не лише українською вишивкою, але і техніками, які використовують інші народи. Тому, можна дійти висновку, вона - фігура об'єднавча, а оскільки об'єднавча, то і гідна двох музейних кімнат, перші 100 тисяч на облаштування яких планується виділити вже в червні.

Голова комісії з культури ВР АРК

Сергій Цеків, який і досі живе «на Україні», згадав про те, що звання Героя України Віра Роїк одержала таки справедливо, бо щодо інших кандидатів - це іноді викликає неоднозначне сприйняття, а закінчив свій виступ привітанням присутніх «зі святом», хоча це було не зовсім святом, а ще... - з Різдом (ось так недоречно обмовився).

Серед офіційних осіб вирізнявся заступник міністра культури АРК, заслужений діяч мистецтва Криму Арина Новосельська. Вона

Юрій Савка.

Юлія Манойленко.

показала себе людиною широченною, виважающею і незаполітизованою, зауваживши, зокрема, що усіма техніками Віра Роїк вишивала такі рідну Україну, і побажавши, аби кожна дівчина хоча б раз потримала в руках голку і спробувала себе як вишивальницю. А насамкінець зізналася, що за паспортом її звати теж Віра, і Арина Вадимівна тепер цим дуже пишається.

А ще багато хто називав Віру Сергіївну щасливою - адже вона

мала змогу займатися улюбленою справою. І це вже була історія, яка узагальнює, підганяючи нестандартне під загальні стандарти. Так, Віра Роїк була щасливою, бо мала улюблену справу, інтелігентних ніжних батьків, закоханого чоловіка, відданого сина, онуку та правнучку, яким із рук в руки передавала свою чарівну голку. Якби-то не тяжка інвалідність, що відсталась їй ще з часів Великої Вітчизняної, якби не постійні фізичні страждання, якби не фатальна травма, що поклатала в ліжку, позбавила волі до життя, здавалося, незмищенної волі, яка дозволяла цій жінці вже у 99 років мандрувати Україною з виставками, промовляти до людей, давати майстер-класи. Вона була б щасливою, аби прожила ще півроку, зустріла свій омріяний ювілей, який би став неповторним святом і торжеством української вишивки.

Дивлюся на сцену театру і думаю: а чи сподобалося б те чи інше дійство Вірі Сергіївни? Оці дівчата, що танцюють з рушниками. Невже цей танець поставлено спеціально для неї, я ніколи не бачила такого... А ось пісня у виконанні Юлі Качули на слова і музику її татка, нашого головного редактора. Пам'ятаю, як два роки тому ми святкували день народження Віри Сергіївни в «Кримській світлиці». Юлі співала для іменинниці цю ж саму пісню і так ніжно та проникливо дивилася їй у вічі. Це означало: ціную, шаную, захоплююсь, хочу теж прославляти рідну державу своїм талантом...

Віра Сергіївна любила нашу газету, нашу редакцію, а ми - її. І не тією казенною любов'ю в рахунок зарплати, ми просто були рідними. Я не раз і не два відві-

Сергій Цеків.

дувала останню квартиру Віри Роїк (біля сина), і ту, де щойно було відкрито меморіальну дошку. А перерізали стрічку, як і зазвичай, представники влади, хоча допоки все, що було зроблено, профінансувала партія Арсенія Яценюка «Фронт змін», витративши близько 20 тис. грн. Її ж представники мають намір облагородити й площу, яка одержала ім'я Віри Сергіївни Роїк. А це - справа не дешеве. Тому не могла не поспілкуватися із заступником кримської партійної організації «Фронту змін» Анатолієм Ковальським. Але це вже - інша тема.

Що ж до партії влади, то сподіваюся, що вона теж не осоромиться, і музей української вишивки, який увійде до переліку її добрих справ, попрацює і на партійні вибори, і знов-таки на історію. Історію стосунків різних партій, різних народів, і додасть їй, «потомству в пример», світлих сторінок.

Тамара СОЛОВЕЙ.

«У ВИШИВЦІ НАРОДНІЙ МУДРІСТЬ І ТАЛАНТ...»

Саме під такою поетичною назвою 22 квітня в Етнографічному музеї м. Сімферополя відкрилася виставка, присвячена 100-річчю від дня народження видатної української вишивальниці, Героя України, заслуженого майстра народної творчості України, Почесного громадянина кримської столиці Віри Сергіївни Роїк.

Протягом квітня відбувалися різні заходи, пов'язані з шануванням пам'яті про знану майстриню, яка, на жаль, якихось півроку не дожила до свого визначного ювілею.

Виставка, презентована у музеї, вирізняється тим, що в експозиції представлені роботи учениць Віри Сергіївни. В пам'ять про свою наставницю вони зголовили надати можливість усім поціновувачам давнього мистецтва помилуватися їхніми витворами.

На урочистому відкритті були присутні: заступник Голови Верховної Ради АР Крим Григорій Іоффе, заступник міністра культури автономії Арина Новосельська, директор Етнографічного музею Юрій Лаптев, директор Всеукраїнського інформаційно-культурного центру Владислав Єрмаков, син вишивальниці Вадим Роїк, а також ті, хто особисто знав Віру Сергіївну і

кому не байдуже мистецтво вишивки.

«Віра Сергіївна була своєрідною з'єднувальною ланкою між різними культурами, на які багатий наш півострів. Згадуючи цю людину, дивлячись на її роботи, ми думаємо про те, яким сильним є людський дух, якщо він пов'язаний з талантом, любить людей, любить це життя. Нам усім треба брати приклад з Віри Роїк», - зазначив Григорій Іоффе.

«Уряд Криму робить все, щоб пам'ять про Віру Роїк довго жила у серцях сімферопольців і кримчан. Ми пам'ятаємо і пишаємося нашою видатною співвітчизницею», - підкреслила

Арина Новосельська.

Також кримські можновладці пообіцяли, що вже цьогогоріч здійсниться давнє мрія майстрині - буде створено музей української вишивки, якому бути музеєм імені Віри Роїк. Більшу частину свого нелегкого життя вона присвятила улюбленій справі і, що важливо, виховала цілу когорту своїх учениць. Можна з упевненістю сказати, що маючи неабиякі організаторські здібності, а ще талант педагога і майстерність художника, Віра Сергіївна створила у Криму справжню школу української народної вишивки.

Багато років майстрині-вишивальниці, які надали свої роботи для експозиції, брали участь у спільних виставках «Український рушничок» під керівництвом наставниці. З 2006 року вони почали працювати окремо,

об'єднавшись у групу «Калинонька». До складу цього творчого колективу спочатку входило усього троє: Євдокія Шеко, Світлана Лавренюк і Тамара Беліч. Однак з часом їхня спілка розширилася, до неї увійшли Євгенія Жукова, Галина Дмитрієва, Валентина Носенко і Мері Никольська. Працюють вишивальниці на громадських засадах, допомагаючи одна одній у виборі орнаментів, обговорюючи свої досягнення на ниві вишивання, що сприяє творчому зростанню кожної з них.

Протягом 2008-2011 років вишивальниці взяли участь у 16-ти колективних виставках. Серед них: виставки, присвячені Дню Незалежності України у Гарнізонному Будинку офіцерів м. Сімферополя; виставка «Слов'янський вінок» у сімферопольському Етнографічному музеї; Всеукраїнська художня виставка «День міста», присвячена 225-річчю кримської столиці у Будинку художника та багато інших.

У експозиції виставки «У вишивці народній мудрість і талант» вишивальниці представили для широкого загалу лише деякі зі своїх робіт, але усі вони пронизані любов'ю й майстерністю. Серед них: різноманітні і різнобарвні рушники, серветки, закладки для книг, фартухи і навіть портрет Т. Г. Шевченка з його «Заповітом». Експозиція нараховує близько 100 експонатів.

Полтавська «лиштвта», «занизування», «солов'їні вічка»,

С. Лавренюк.

А. Новосельська.

Г. Іоффе.

Ю. Лаптев.

(Закінчення на 8-й стор.)

Звання й нагороди Олександра Білаша, від дня народження якого 6 березня ц. р. минуло 80 років, можна довго перелічувати — народний артист України, СРСР, Герой України, лауреат Національної премії імені Т. Шевченка... Та найголовнішою нагородою для митця є та, що його пісні («Два кольори», «Прилетіла ластівка», «Ясени», всього їх понад 300) давно пішли в народ.

Заслужений журналіст України Олеся Білаш (на першому каналі Українського радіо чуємо її програми «Шануймося, друзі!», «На ваші замовлення», «Пісень омріяна країна») є насамперед духовною спадкоємицею батьківської справи. Її пам'ять полягає не в пафосних словах, а у щоденній активній роботі. 2005 року родина композитора створила Благодійний фонд імені О. Білаша, основною метою якого є донесення до людей, для яких не шкодував таланту композитор, його великої та різножанрової духовної спадщини.

Олеся БІЛАШ: «ХОЧУ ПРОДОВЖИТИ ЖИТТЯ БАТЬКОВИХ ТВОРІВ...»

«ЗА ЖИТТЯ БАТЬКО НЕ МАВ ЖОДНОГО ДИСКА»

— У нас просто не було іншого виходу, — пояснює пані Олеся. — Багато чого навчив приклад Тамари Іванівни Луценко. Якби не видавала вона власним коштом диски, не влаштувала концертів, гадаю, що сьогодні ми б набагато менше чули і знали пісень Дмитра Луценка. Коли не стало Олександра Івановича, ми з мамою збагнули: якщо не будемо робити цю копійку справу — не продовжимо життя батькових творів. На жаль, складається так, що державні органи, які повинні плекати культуру, на справжнє мистецтво уваги не звертають, тому що воно не комерційне і ніколи таким не буде. Я вдалася в тата й маму, які теж ніколи не мали комерційної жилки, не вміли вирізняти потрібне й вигідне. Тому як можемо, так і працюємо — видаємо книжки, диски пісень Олександра Білаша, а він, хоч як дивно це звучить, за життя не мав жодного диска! Часто питають: де взяти записи пісень Білаша? А ніде. Світ побачили тільки два аудіоальбоми й відразу зникли з продажу. Ми обов'язково повторимо це видання. Готуємо й диск маминих пісень, адже народна артистка України Лариса Остапенко теж заслуговує на те, щоб її голос слухали ті, хто його любить і хто, можливо, її ще не знає.

В «ЕНЕЇ» МОВЧАВ РОКІВ ІЗ ДЕСЯТЬ...

...Сильний потяг до знань Сашко відчув ще в дитинстві — скрутному, повоєнному. У селі (нині селищі) Градицьк на Полтавщині, де народився майбутній автор чарівних мелодій, довго не могли зрозуміти, чого це шестирічний хлопчик кричить, аж виє під дверима школи. А потім дізналися, що в такий спосіб він висловлював нестримне бажання піти до школи, адже всі його друзі, на рік старші, вже сіли за парти. Директор не витримав: «Ну заберемо його, раз він так хоче вчитися».

— Літературу він просто ковтав, — каже Олеся Білаш. — Запоєм перечитав усе, що було в градицьких бібліотеках. Приїхавши у Київ, звісно, дістав ширшу можливість доступу до книг і словна скористався нею. Згодом трохи «опирився» й почав знайомитися з поетами, відвідуючи кафе «Еней» при Спілці письменників, де збиралася літературна й музична еліта. Уявти собі, туди приходили Андрій Малишко, Павло Тичина, Олександр Гончар і читали свої твори. Розповідали такі речі, які не можна було ніде сказати. До речі, там їх і любили «хлопчики», котрі сиділи, виявляється, для того, аби слухати й передавати, куди треба. Це був початок 1960-х, наче й період потепління, але насправді все було зовсім не так. Довірливі митці душі свої повідкривали, а були ті, хто тільки цього й чекав... Батько згадував: «Я, мабуть, років з десять там узагалі мовчав, бо мені соромно було відкрити рота поряд із цими велетами: думав, що нічого їм не знаю».

Пані Олеся каже, що на життєвому шляху батька трапилося багато тих, хто йому допомагав. Після того, як його не прийняли до Полтавського музичного училища («не знайшли музичного слуху»), юний Сашко без грошей, з баяном під пахвою подався до столиці,

абсолютно нікого тут не знаючи. Бо мав такий норів, що не міг повернутися в село посоромленим. У Києві навчався у Школі робітничої молоді, де йому пощастило на таких викладачів, як Платон та Георгій Майбороди. І саме Платон Ларіонович після першого року навчання майбутнього поета-пісняря сказав йому: «Тобі більше нема чого тут робити». Тоді Олександр Іванович вступив до Житомирського музичного училища.

— Його директор теж пішов хлопцеві назустріч, дозволивши замість двох років провчитися один, — каже Олеся Білаш. — Вони берегли Олександра Івановича для того, щоб він створив і залишив нам такий вагомий творчий спадок. І він ніколи цього не забував.

Композитор Олександр Білаш з онукою Олександром.

«Я НАПИСАВ ОПЕРУ СТОЛІТТЯ, ХАЙ ЦЕ НЕСКРОМНО»

До речі, творчий спадок Олександра Білаша — це не тільки його чудові пісні, він значно більший. Є там твори, написані в інших жанрах, зокрема опери (і серед них — моноопери), оперети, симфонічна й хоровая музика. Цікавлюся, чи є у фонду можливість посприяти більш частому їх виконанню?

— У концертах зазвичай виконують симфонічну сюїту «Світанок на морі». Два фортепіанні концерти Олександра Білаша беруть до репертуару симфонічні оркестри, піаністи. Але ж, розумієте, проблема у відсутності залів, де можна виконувати таку музику, — каже Олеся Білаш. — Незатребувані цілі жанри академічного мистецтва. Українська опера на вітчизняних сценах практично не йде. Слава Богу, ми хоч світову класику поки що ставимо, але для своєї музики практично нічого не робимо. І це страшно. Хай розвивається будь-яка культура — джаз, популярна музика, але дайте підґрунтя — ті музичні

традиції, на яких виростили наші батьки і що сьогодні нас наснажує. Щодо постановок опер, оперет Олександра Івановича, то видання цих творів є, і все залежить від бажання театрів: будь ласка, хай беруть, працюють.

До речі, в Чернігові два роки тому поставили музичну виставу «Кайдашева сім'я» на музику Олександра Білаша (постановники віднайшли той клавир). 1965 року батько закінчив роботу над оперою «Гайдамаки». Неодноразово показував її у Київській опері, однак з не відомих мені причин до втілення твору справа не дійшла. Нині з'явилася надія на постановку «Гайдамаків», але детально на цю тему говорити зарано. Пригадую, коли Олександр Іванович програвав режисеру й лібретисту, котрі мали намір створити виставу, хори, картини з шойно написаного твору, він сказав: «Я написав оперу століття, хай це нескромно». Ці слова не були ознакою самозакоханості. Треба дожити до постановки опери, щоб зрозуміти: помилився автор чи ні. Адаже в іншому випадку його пророцтво справдилося. Коли батько завершив пісню «Два кольори», він сказав своєму співавторові Дмитрові Павличку: «Дмитре, ти розумієш, що ми з тобою написали? Ця пісня нас переживе». І бачите, не помилився ж. А стосовно цієї опери, хай навіть на 50% він мав рацію, нам варто докласти зусиль, аби її побачити.

«ХОЧУ, ЩОБ ВИ БУЛИ ЗАХИЩЕНІ ПЕРЕД ВІТРАМИ»

— Широкий загал знає Олександра Білаша як митця, безмежно відданого своїй справі. Його виступи на творчих вечорах, у теле- і радіоэфірі відігравали неухвалено ширістю. Композитор поставав таким, як є. Які риси визначали людську вдачу вашого батька?

— Олександр Іванович народився у селі, а там живе народна мудрість і на гординю ніхто не хворіє. Сільські люди зазвичай ідуть у життя з відкритим серцем, ширшою душею. Олександрові Івановичу вдалося впродовж 72 прожитих ним років зберігати в собі оцю дитинність. Він вірив тим, з ким зводила доля, йшов до них, як навчила мати, з відкритим серцем і ніколи не тримав камінь за пазухою. Попри те, що дуже часто наражався на людські вади, все одно залишався чистим, ширим, емоційним, негнучким у хребті й довірливим. Завжди вірив у краще прийдешнє і в те, що хороші люди на світі більше... Я й донині відчуваю, як тягнуться люди до творів батька, у багатьох ситуаціях його ім'я відкриває мені різні двері. Гадаю, якби його вважали недоброю людиною, цього б не було.

Правда, донька поета-пісняря зізнається, що її знаменитий батько ніколи не намагався допомогти дітям своїм авторитетом.

— Коли я починала свою професійну діяльність, попросила батька, щоб він мені допоміг улаштуватися на роботу, — каже пані Олеся. — Він категорично відмовився зі словами: «Якщо ти у своєму житті сама нічого не зробиш, тобто моє прізвище не допоможе». Тоді ми з Оксаною ображалися, дивувалися, оскільки бачили, що інші батьки підставляли дітям крила, плечі, долони, підпихували їх на п'єдестали. Одного разу батько сказав нам із сестрою: «Хто знає, як повернеться життя, а я хочу, щоб ви були захищені перед усіма вітрами долі». Очевидно, це була природна мудрість, яку він увібрив від рідної землі — її не візьмеш із жодної філософської книги.

Тільки тепер розумію, якими мудрими були наші батьки, як далеко наперед вони бачили, усвідомлюючи, що не можна панькатись, давати нам те, чого ми ще не заслужили (і може, не заслуємо) самі. Ми ніколи не бігли поперед інших, не були кращі в одязі й загалом у матеріальних статках. Якщо зараз кажуть, що є «золота молодь», то й тоді це явище спостерігалось (хоч, може, прояви його були не такими агресивними): родини мали різні можливості. До честі батька й матері скажу, що вони якраз робили все для того, аби ми не відчули, що ми кращі й маємо інші можливості...

Тетяна КРОП.

<http://www.umoloda.kiev.ua>

«РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ НЕМОЖЛИВО УЯВИТИ БЕЗ КНИЖКИ...»

Президент України Віктор Янукович привітав співвітчизників з Міжнародним днем книги та авторських прав. (За резолюцією ЮНЕСКО, прийнятою у 1995 році, 23 квітня проголошено Міжнародним днем книги та авторського права).

У своєму привітанні, яке розміщено на офіційному сайті глави держави, В.Янукович наголосив: «Розвиток сучасної цивілізації неможливо уявити без книжки. Друковане слово не лише сприяє набуттю нових знань, передачі досвіду, збереженню культурних надбань людства, а й, відкриваючи читачеві нові обрії, формує духовність, національну ідентичність, поглиблює розуміння процесів, що наразі відбуваються у складному і суперечливому світі».

При цьому Президент запевнив, що «Українська держава й надалі докладатиме зусиль, щоб кожний її громадянин міг отримати сучасну книжку з будь-якої сфери духовного чи матеріального життя». В.Янукович заклик українців шанувати, всіляко підтримувати національне книгодрукування.

«ВАС У КАЗКУ ДОБРУ КЛИЧЕМО»

До Весвітнього дня книги і авторського права в Кримській республіканській установі «Дитяча бібліотека ім. В. Н. Орлова» пройшла пізнавально-ігрова програма «Вас у казку добру кличемо» за творами датського казкаря Г.-Х. Андерсена. У програмі взяли участь учні 4-х класів ЗШ №7.

Діти познайомилися з життям і творчістю Андерсена, активно брали участь у вікторинах «Впізнай героя», «З якої ми казки?». А в конкурсі паперових фігур «Раз, два - зроблено!» із захопленням вирізували з паперу фігурки героїв з казок Г.-Х. Андерсена: Русалоньку і Рибку, витончену Балерину і Олов'яного Солдатика. А потім про кожну вирізану фігуру склали історію. Неабиякий інтерес також викликала у дітей гра пошукового характеру «Збери казку» з ілюстрацій до казки «Дюймовочка».

У ТЕРНОПІЛІ ЗБИРАЮТЬ КНИЖКИ ДЛЯ ГАРДЕМАРИНІВ

У Тернополі представники Спілки української молоді в рамках акції «Подаруй книгу українському гардемарину!» розпочали збір книг для військово-морського ліцею в Севастополі. Як пояснили кореспонденту УНІАН в обласній організації СУМ в Україні, книги збираються для створення української бібліотеки в першому в Україні військово-морському ліцеї.

Ініціатори акції пропонують тернопольцям приносити книги на історичну, військову тематику, а також пригодницькі чи наукові видання.

При цьому вони наголошують, що йдеться про духовний розвиток наступних поколінь українських моряків, відтак закликають приносити книги, зміст яких відповідає засадам моральності та шляхетності.

Збиратимуть книги у Тернополі до 15 травня, після чого передадуть їх до Севастополя.

Військово-морський ліцей у Севастополі був відкритий 1 вересня 2009 року. Зараз в ліцеї на двох курсах навчаються 97 юнаків з різних регіонів України. Ліцеїсти забезпечені житлом, військовою формою та всім необхідним, але потребують допомоги у комплектуванні бібліотеки.

ДО 120-РІЧЧЯ ПАВЛА ТИЧИНИ

27 квітня в приміщенні Національної філармонії України відбувся літературно-мистецький вечір, присвячений 120-річчю від дня народження поета, державного і громадського діяча П. Тичини. Глядачі мали нагоду почути поезію та пісні на слова Павла Тичини у виконанні провідних майстрів мистецтв України.

Зі своїм словом про поета до присутніх звернувся Голова українського фонду культури, поет Борис Олійник, заступник директора Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної академії наук України Сергій Гальченко, поет Іван Драч, директор літературно-меморіального музею-квартири П. Тичини Тетяна Сосновська.

Вітання від Міністра культури України Михайла Куліняка зачитала заступник Міністра культури Вікторія Лісничка.

У літературно-мистецькому вечорі взяли участь: академічний оркестр народної та популярної музики Національної радіокомпанії України; хор Духовної академії та семінарії; артисти-вокалісти Наталія Ніколайшан та Василь Бобоч; артисти розмовного жанру Лариса Недін, Олександр Биструшкін, Лариса Хоролець.

ДВА РОКИ ТОМУ ПІСНЯ ОЛЕКСАНДРА БІЛАША І ДМИТРА ПАВЛИЧКА «ДВА КОЛЬОРИ» БУЛА ВИЗНАНА ПЕРЕМОЖИЦЕЮ КОНКУРСУ СЕРЕД ЧИТАЧІВ «КРИМСЬКОЇ СВІТЛИЦІ»

На початку 2009 року газета «Кримська світлиця» з метою популяризації народної та сучасної української пісні, збереження та примноження духовного й культурного надбання українського народу звернулася до читачів з пропозицією гуртом визначити двадцять найкращих, найпопулярніших, найзнаніших народних та естрадних (у яких є автор) українських пісень. Пісень, які має знати кожна сучасна людина і без яких дійсно неможливо ідентифікувати себе українцем.

Щоп'ятниці в газеті виходила спеціальна музична рубрика «ПІСЕННА СВІТЛИЦЯ» (автори і ведучі «пісенного» проекту - «світличани» Юлія і Віктор Качули), де публікувалися надіслані читачами на адресу редакції

варіанти пісенних «двадцяток», тексти популярних українських пісень, історії їх написання, розповіді про відомих авторів та виконавців, читачські роздуми про значення української пісні у збереженні національної духовної спадщини, в духовному та культурному житті людей, у становленні ОСОБИСТОСТІ, ГРОМАДЯНИНА, ПАТРІОТА, ЛЮДИНИ.

З тих пісень, які найчастіше зустрічалися у листах читачів, а значить, набрали найбільшу кількість голосів, й була визначена переможна пісенна «двадцятка». А 20 читачів-учасників, які найвлучніше у своїх варіантах «потрапили» у цю «двадцятку», стали фіналістами цього своєрідного народного пі-

сенного хіт-параду.

У заочному газетному пісенному конкурсі, який тривав на сторінках «Кримської світлиці» із січня по вересень 2009 р., взяли участь сотні народних «експертів» української пісні. Визначити їх кількість точно неможливо, бо відповідали на запитання цілими сім'ями, навіть шкільними класами - конкурс не мав жодних вікових, національних, географічних обмежень.

У варіантах «двадцятки», які пропонували читачі, називалося понад 400 відомих українських пісень. За оцінкою читачів, найпопулярнішою, найзнанішою у народі піснею була названа пісня Олександра Білаша і Дмитра Павличка «Два кольори».

Як стало відомо редакції, напередодні Великодніх свят було звільнено керівництво Газетно-журнального видавництва Міністерства культури України, якому з вересня минулого року так і не вдалося надрукувати жодного номера «Кримської світлиці», внести газету до передплатного каталогу, відчинити опечатані понад півроку тому за борги редакційні двері. А ще п'ять керівництв, незважаючи на всі потуги, не вдалося-таки перемістити редакцію єдиної кримської української газети до Києва і вдруге звільнити з посади відновленого судом головного редактора.

І ще одна Великодня новина: новим директором Газетно-журнального видавництва призначено ОЛЕСЮ ОЛЕКСАНДРІВНУ БІЛАШ, з чим «Світлиця» її широко вітає!

Олесь ДОНІЙ: «УКРАЇНСЬКИМ ПАТРІОТАМ СЛІД РОЗРАХОВУВАТИ ЛИШЕ НА СВОЇ СИЛИ»

Олесь Доній — один з небагатьох українських політиків, який належить до світлої і конструктивної частини сучасного політикуму. Незважаючи на свою молодість, він вже має чималу власну і поважну історію політичної діяльності — словосполучення «Студентська революція на граніті» чи діяльність Мистецького об'єднання «Остання Барикада» стали подіями Історії і взірцями уроків української.

Вже після того, як Олесь Доній, за його свідченнями, відмовився від 10 мільйонів доларів за перехід до Партії Регіонів, він зробив досить гучну заяву про те, що «ідеологія нинішньої влади — це російський націоналізм».

Його публічна діяльність та участь у ток-шоу викликає повагу до реалістичного способу мислення та громадянської позиції. Нині він позиціонує себе як діяча культурної ниви. Але що таке культура, як не та сама політика?

Пропонуємо увазі читачів відповіді народного депутата України Олесь Донія на запитання порталу "Українське життя в Севастополі".

— Що Вас пов'язує із Севастополем?

— Одна з гілок мого родовою — з Криму, його степової частини, з села Таганашин (нині Великосельє Нижньогірського району). Там, зокрема народилася і моя бабуся. Севастополь — невід'ємна частина нашого українського Криму. Тому я із задоволенням відгукнувся на запрошення взяти участь у Конгресі українців Севастополя.

— Візити проукраїнських політиків до Севастополя — явище недостатньо поширене і не має системності. Чим це можна пояснити?

— У нас недостатня кількість «проукраїнських політиків», як Ви висловилися, в українській політиці. Політика в Україні перенасичена не ідейними людьми, а бізнесменами. Ці люди йдуть в політику для збільшення своїх статків, а до ідей в політиці ставляться як до чогось обтяжливого. До речі, таким і перебігати з табору в табір легше. За часів Кучми вони стали олігархами, потім непогано себе почували за часів Ющенка, а тепер вишиковуються в колони, щоб перебігти до нової влади. Тож насправді ідейних політиків не так вже й багато. І навіть в керівництві «проукраїнських партій», на жаль, теж. Мені здається, що суспільство все-таки повинно вчитися розбиратися, хто йде в політику заради реалізації ідей, а хто заради збагачення. А українській опозиції потрібно пройти етап «самоочищення»!

Тим небагатом «проукраїнським політикам», які ще є в українській політиці, не так просто встигати на всі акції і розвиватися між усіма регіонами. Я, наприклад, беру участь майже в усіх вуличних протестних акціях в Києві. Справедливості ради слід сказати, що поруч з собою бачу не більше десяти депутатів (і це на дві «опозиційні» фракції у Верховній Раді!). Їжджу і по регіонах. І не просто їжджу, а якщо Ви в курсі, то ще один бік моєї діяльності — культура. Так що я намагаюся придумувати і проводити разом з Мистецьким об'єднанням «Остання Барикада», яке я очолюю, літературно-музичні акції по всій країні, в тому числі, і на Сході, і на Півдні країни.

— Чому, на Ваш погляд, і політики, і суспільство не відреагували належним чином на Харківські угоди по Чорноморському флоту, допустили їх ратифікацію і змирнили з невиконанням обіцянок керівництва країни про непідвищення цін на російський газ?

— Мені здається, що суспільство не вповні проінформовано про реальну роль російського Чорноморського флоту в Україні (спрямовану в першу чергу, на зменшення усвідомлення севастопольцями і кримчанами себе часткою української нації, тобто, по суті, з точки зору державних інтересів — це антидержавницька пропаганда і діяльність). І це не дивно, адже Україна все більше і більше поглинається російським інформаційним простором, а там від політичних новин до серіалів пропаганда спрямована на осміювання величчя Росії, Російської імперії, російської зброї і сферофобського ставлення до інших народів і держав (в тому числі, і по відношенню до України). Тож перебуваючи під тиском російської пропагандистської машини, значна частина населення часто-густо не бачить реальних небезпек (в

тому числі, і від пролонгації російського флоту на території України). Попередня влада не робила адекватних дій для зменшення інформаційної агресії проти України, а в нинішній владі так і взагалі ідеологією часто займаються світоглядні російські націоналісти. Серед українських політиків, як я вже говорив раніше, не так багато людей на цей момент, які мають в собі мужність називати речі своїми іменами.

— Загальновідомо, що колишній міністр культури Василь Вовкун та його заступник Микола Яковина фактично знищили важливий центр кристалізації українства на півострові — газету «Кримська світлиця» (<http://svitytsia.crimea.ua/>). Публічну обіцянку спасти газету Віктор Ющенко не виконав. Газета нині існує лише в Інтернеті — без приміщення, без обладнання. Як, на Ваш погляд, можна вирішити питання єднання кримських українців і відродити газету в нинішніх умовах?

— Не хочу кидати камінням у Вовкуна та Яковину. Принаймні, знаю їх як українських патріотів. Якщо ж вони чомусь не підтримали газету «Кримська світлиця», то вважаю це прикрою помилкою, адже українська мова в Криму, на жаль, перебуває в усьлідженному стані і, безперечно, потребує всебічної підтримки з боку держави. Прикро, якщо чиновники вищого рангу цього не усвідомлюють.

Щодо конкретних порад — то очевидно, що якщо недостатня увага з боку Центру, то варто не опускати руки і працювати поки в тих умовах, що є. Звичайно, Інтернет має чіткі вікові обмеження, і якщо не буде паперової версії, то люди похилого віку, що спрагли за українським словом, відчуватимуть себе відірваними від інформації. Але поки не буде відновлена паперова версія, слід насичувати актуальною інформацією хоча б Інтернет-версію. Щоб вона стала цікавою, а, значить, і дієвою.

— Наші політичні опоненти у Криму і Севастополі, які є ворогами української незалежності, кілька останніх років уникають дискусій, проводять стратегію замовчування будь-яких подій. Без розуміння суспільством необхідності розвиненої інформаційної української мережі і її наявності, рівноправної дискусії побудова громадянського суспільства неможлива. Чи можете Ви навести оптимістичні приклади форумів, які впливали б на подальший природний національний розвиток країни?

— Скажу, що свого часу, коли ми наприкінці вісімдесятих років розбудовували напіввідпільний студентський рух для боротьби за Незалежність України, то мали набагато гірші можливості для комунікації. Серед київських активістів телефони були лише десь у кількох осіб, та і то вимикалися кимось під час наших акцій. Листівки ми писали і переписували «від руки», а свою єдину газету їздили множити на серокс аж до Литви, бо в Києві всі ксерокси були під наглядом КДБ. І все рівно нам вдалося побудувати мережу, обмінюватися інформацією, і, зрештою, зорганізувати «Студентську революцію на граніті» (а тоді, нагадаю, у страйку зупинився весь студентський Київ.

І не тільки Київ, а і багато інших міст!). Зараз всі вуличні акції громадського спротиву, які проводяться в Києві (а майже в усіх я беру участь: або як рядовий учасник, або як співорганізатор, або як організатор), набирають інформувannya через Інтернет.

— Українці в Севастополі, як і в Криму, згідно європейської класифікації, є «меншиною в меншині». Наші права в політичній, громадській, культурній, релігійній, інформаційній сферах постійно порушуються. Це було за будь-якої влади. Ось лише один приклад мовної дискримінації: міська рада щороку приймає програми виключно щодо підтримки російської мови і фінансує їх в обсязі 1 мільйон гривень. Чи в змозі сучасна влада дотримуватись демократичних норм в царині прав українців?

— Така практика стосується не лише Криму. Це чітка ідеологічна позиція Партії Регіонів, яка називається «російський націоналізм». Російський націоналізм спрямований на всебічну підтримку російської мови, російської культури і Росії як держави. Ще за попередньої влади в тих регіонах, де більшість в Радах мала Партія Регіонів, були аналогічні мільйонні програми по підтримці російської мови. Російський націоналізм на території України спрямований не лише на підтримку російської мови і російської культури, але і на всебічне зменшення ареалу української мови, яку російський націоналізм вважає небезпечним конкурентом на території України. Тож за нинішньої влади ситуація не зміниться, і для української мови і культури наступили дуже важкі часи. Для того, щоб ситуація змінилася, потрібно змінити цю владу.

— Ревнителі російськомовності постійно знаходять кошти, аби дарувати бібліотекам десятки тисяч томів російської і світової класики російською мовою. Переможці конкурсів з російської мови отримують щедрі заохочення у вигляді тижневих поїздок до Москви з відвідуванням музеїв та інших культурних закладів. Заохочення переможців конкурсів з української мови значно скромніші.

Як втілити в життя слова Євгена Чикаленка про любов до України глибиною своєї кишені? Чи маємо ми надію, врешті, на особливу увагу Києва щодо підтримки патріотичних заходів зі школярами та студентською молоддю і не лише?..

— Російські націоналісти, перебуваючи при владі, використовують кошти державного і місцевих бюджетів на підтримку російської мови та російської культури. Поки влада не зміниться, українським патріотам слід розраховувати лише на свої сили, а, значить, навчитися підтримувати один одного. Менше дріб'язкових міжособистісних чвар і конфліктів, і більше взаємодії на благо України!

— У нас є давня і погано приховувана мета місцевої влади зробити усіх севастопольських дітей частиною «руського мира», що реалізовується через систему загальноосвітніх навчальних закладів лише з російською мовою навчання. Будівництво україн-

ського колегіуму до сьогодні залишається фата морганною і застигло на рівні залізобетонного каркасу. Чи змогли б Ви особисто долучитися до роботи над втіленням у життя згаданого проекту?

— Як відомо, я не є бізнесменом і не є заможною людиною. Те, що я маю — це мої знання, мій досвід і моя енергія. Мені прикро, що українські патріотичні організації не мають виробленої гуманітарної стратегії. Це проявилось за час правління попередньої влади. Адже за 5 років можна було зробити так багато. В тому числі і системних речей для розвитку української освіти в Криму. На жаль, попередня влада не мала системного підходу в гуманітарній сфері. Скажу, що коли я був членом Правління Міжнародного Фонду «Відродження» наприкінці 90-х років, то я тоді ж запропонував два проекти: перший — це створення українського університету в Севастополі (на зразок Києво-Могилянської Академії), а другий проект — на підтримку українських шкіл та класів у Криму. Так от щодо шкіл — навіть розробив алгоритм. Я їздив тоді спеціально до Криму, з'ясував, що на той момент були 18 шкіл, де був хоч один український клас. За алгоритмом, який я тоді розробив, кошти повинні були йти до шкіл без посередників: маєте один клас — на придбання науково-методичної літератури, від двох до чотирьох — плюс ще на техніку і так далі. І якщо мені було важко, скажімо, пояснити Соросу, для чого йому підтримувати українську освіту в Криму, то я не розумію, чому аналогічні проекти не могли бути в повній мірі реалізовані за 5 років правління попередньої влади. Відповідь одна — на жаль, не було стратегічного мислення в гуманітарній сфері у попередньої влади. У російських націоналістів якраз нема проблем зі стратегічним мисленням — вони хочуть будувати «руський мір» в тому числі і на наших землях. І щоб не дати знити з карти Європи Україну, слід вчитися мати стратегічне мислення і вчитися планово і системно діяти!

— Як Ви розцінюєте нещодавнє повідомлення про те, що Росія 9 травня проведе в Севастополі військовий парад за узгодженням з українською стороною?

— Нинішня влада в Україні відчуває себе лише сателітами Росії, тому нічого дивного в цьому немає. І якщо цю владу швидко не змінити, то в Україні коли-небудь все буде виключно російське: і паради, і бізнес, і мова, і культура (власне, російські націоналісти про це і мріють). І український патріотичний рух повинен навчитися ставати сильнішим. Для того, щоб перемоти і щоб Україна стала європейською, демократичною, правовою, економічно успішною країною.

Розпитував Микола ВЛАДЗІМІРСЬКИЙ.

ВІД РЕДАКЦІЇ. 20 квітня минуло вже СІМ МІСЯЦІВ відтоді, як вуля опечатані за борги двері «Кримської світлиці». Понад рік газета не друкується, вона взагалі вилучена з передплатних каталогів. Те, що досі не затоптано «Світличний» вогник в Інтернеті, — вважайте, диво.

Як диво, напевне, й те, що кинутий торік «українськими патріотами» на розтерзанні судів і прокуратур редактор виграв усі судові процеси і добився свого відновлення на посаді. Але хоч би хтось із великих київських (чи не менших — кримських) «патріотів-демократів» вибачився перед ним за свої «прикри помилки», що мало не зламали долю людини і призвели до руйнації майже десятиліття очолюваної ним газети?

А чи багато за цей «обезсвітличний» рік ми (а головне — влада) почули з київського (про кримський вже мовчимо...) демократичного опозиційного табору заяв, запитів, звернень стосовно долі єдиної кримської української газети, якій вдалося свого часу «зачепитися» за бюджет, аби спонукати, нарешті, у такий спосіб державу займатися власним інформаційним простором й інформаційною безпекою? Що, у нас в державі так багато невідомо українських, патріотичних, нецензурованих «Світлич», що за «Кримську світлицю» не варто було поборотися?

Але хто ж буде боротися, якщо — «Доборолась Україна до самого краю. Гірше ляха свої діти її розпинають»...

ШКЛЯРУ ВРУЧИЛИ НАРОДНУ ШЕВЧЕНКІВСЬКУ ПРЕМІЮ

Письменнику Василю Шкляру вручили Народну Шевченківську премію. Як повідомляється, вручення премії, вперше в історії України, пройшло у Холодному Ярві біля пам'ятника на місці останнього бою отамана Василя Чучупака. За словами представника «Холодноярської ініціативи» Андрія Юсова, на сьогоднішній день зібрано понад 255 тисяч грн. Премію було вручено з формулюванням «За повернення українській нації історичної пам'яті». Як повідомлялося, Шкляр має намір витратити премію на екранізацію власного роману «Чорний ворон».

Нагадаємо, письменник відмовився отримувати за цей роман Шевченківську премію, висловивши надію, що отримає її коли-небудь пізніше, коли при владі не буде «українофоба» Дмитра Табачника.

ТСН.

Нещодавно в малому конференц-залі готелю «Севастополь» відбулась прес-конференція на тему: «Презентація книги Ігоря Гирича «Історичні причини наших поразок і перемог», яку провели депутат Верховної Ради України Тарас Стецьків, депутат Тернопільської обласної Ради Степан Барна, голова СО ГР

«ІСТОРИЧНІ ПРИЧИНИ НАШИХ ПОРАЗОК І ПЕРЕМОГ»

«За Україну» Дмитро Білоцерковець. Більше двох десятків журналістів та громадських діячів почули також про «Зарваницьку ініціативу» — ідею широкого громадського руху самоорганізації населення, яка спирається, з одного боку, на авторитет

25 лютого 2010 р. він помер і роботу продовжили його учні. У передмові до книги Тарас Стецьків подає два варіанти розвитку суспільства — або владяться розв'язати «туман політичної брехні», або нас чекають довгі роки протистояння.

Для оптимістичного розвитку не вистачає «осміслення нашого минулого і сьогодення, чітко сформульованих причин наших поразок і чітко визначених цілей».

Під час презентації книги на історичну тематику організатори закликали опонентів до серйозної дискусії, а не до навішування ярликів.

За словами Тараса Стецьківа, книга видана накладом 10 000 примірників і тепер головне, щоб із її змістом ознайомились якомога більше українців, формуючи нашу спільну історичну пам'ять, без якої неможливе існування нації.

Фото Сергія Янченка. <http://ukrlife.org/main/uacrim/stetskiiv2011.html>

В УКРАЇНІ ДЕНЬ ПЕРЕМОГИ ВВАЖАЮТЬ ДІЙСНО ВЕЛИКИМ СВЯТОМ

Понад дві третини громадян України (70%) вважають День Перемоги великим святом. Про це свідчать результати опитування, проведеного соціологічною службою Центру Разумкова, передані агентству УНІАН.

Згідно з опитуванням, 23,6% респондентів вважають цей день звичайним святом. Не вважають День Перемоги святом 4,7% респондентів, а 1,7% не змогли відповісти на питання.

Війну проти фашизму українці переважно схильні називати Великою Вітчизняною. До такої назви схильються більше двох третин опитаних (66,2%). Близько чверті респондентів (28,6%) називають цю війну Другою світовою. Інші відповіді дали 2,4% респондентів, решта вагалася з відповіддю.

Протягом останніх 9 років переважна більшість називають цю війну саме Великою Вітчизняною.

Респондентам також задавалося питання «Протягом двадцятиого сторіччя в історії України було багато подій, коли українці масово знищували один одного: це Перша і Друга світові війни, громадянські війни, політичні репресії. Як Ви вважаєте, який з наведених шляхів рінення взаємних образ є кращим?».

Половина опитаних (53,8%) обра-

ли відповідь «Потрібно примиритися і вважати, що не було ні правих, ні винних». Водночас 28,7% респондентів вважають, що потрібно, щоб винні обов'язково були покарані, навіть через багато років. Решта опитаних вагалася з відповіддю.

Проте у випадку конкретних ініціатив прихильників примирення виявляється значно менше.

Так, ідея примирення ветеранів ОУН-УПА і Радянської армії має майже порівну прихильників (34,6%) і противників (37,2%). Понад чверть опитаних поставилися до цієї ініціативи байдуже або не змогли відповісти на питання. Дещо більше прихильників (38,1%) і менше противників (31,7%) має ідея

примирення ветеранів радянської та німецької армій.

Водночас переважно негативно громадяни України ставляться до ініціативи встановлення пам'ятників Йосипу Сталіну в містах України. Підтримали цю ініціативу лише 5,7% опитаних, а негативно поставилися до неї дві третини (68%) респондентів. Близько чверті опитаних (26,3%) залишаються байдужими до цієї ідеї або вагалася з відповіддю. Підтримка ініціативи встановлення пам'ятників Сталіну знизилася, порівняно з минулим роком, коли підтримували цю ідею 9,6% опитаних, а не підтримували — 56,7%.

Дослідження проведено соціологічною службою Центру Разумкова з 1 по 5 квітня в усіх регіонах України. Опитано 2009 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки — 2,3%.

ТИМ ЧАСОМ... УСЕ БІЛЬШЕ РОСІЯН ПОЗИТИВНО ОЦІНЮЮТЬ РОЛЬ СТАЛІНА

Майже половина росіян вважає, що десталінізація викривить історичну свідомість, зробивши його одноким. Такими є даніми опитування, проведеного Всеросійського центру вивчення громадської думки (рос. ВЦИОМ). Чверть опитаних, навпаки, схильні думати, що це своєчасний захід, яка допоможе Росії рухатися далі, усвідомивши помилки минулого.

Соціологи зазначають, що негативне ставлення до десталінізації висловлюють і ті, чий родичі не були репресовані, і ті, чий зазнали переслідувань у сталінський час.

Дослідження показує, що з кожним роком дедалі більше росіян позитивно оцінюють роль Сталіна в історії Росії. Ці показники в 2005 році становили 15%, а в 2011-му — вже 26%.

Облрада рекомендувала облдержадміністрації у двотижневий термін розробити та подати на затвердження список заходів із відзначення року Є. Коновальця та забезпечити їх фінансування. Загалом за це рішення проголосували 66 депутатів із 68 присутніх.

Водночас фракція Української народної партії виступила з ініціативою оголосити в області 2011 рік роком уродження Збаража Дмитра Клячківського (*більш відомий під псевдонімом Клим Савур — УНІАН*), який був першим командиром УПА. Цього року виповнюється 100 років від дня його народження. Рішенням передбачено організувати різні заходи з метою вшанування пам'яті земляка. Це рішення депутати також підтримали 66 депутатів.

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛРАДА ОГОЛОСИЛА РІК КОНОВАЛЬЦЯ І КЛИМА САВУРА

У Тернопільській області 2011 рік проголошено роком полковника армії Української народної республіки, голови провду Організації українських націоналістів Євгена Коновальця та першого командира Української повстанської армії Кліма Савура. Як передає кореспондент УНІАН, відповідні рішення ухвалили депутати Тернопільської обласної ради.

У рішенні, ухваленому за ініціативи фракції ВО «Свобода» вказано, що рік Є. Коновальця проголосують з нагоди 120-річчя від дня його народження.

ПРИКЛАД МУЖНОСТІ І СОЛДАРНOSTІ. «ОМСЬКИЙ ПРОЦЕС» ПРОТИ МУСТАФИ ДЖЕМІЛЄВА

35 років тому травневі свята Мустафа Джемільєв зустрів на ліжку тюремної лікарні в сибірському місті Омську. Там він відходив від безпрецедентного 303-денного голодування проти радянської репресивної машини. Припинив дисидент такий свій протест лише після настійливого прохання правозахисника та вченого Андрія Сахарова. Це сталося уже після завершення чергового суду над Мустафою Джемільєвим, що 15 квітня 1976 року знову визнав активіста кримськотатарського національного руху винним у поширенні «наклепів на радянський лад». У ці дні в Криму проходять пам'ятні заходи з нагоди 35-ліття Омського процесу над Мустафою Джемільєвим.

Наукові конференції, зустрічі ветеранів національного руху, виставки і пам'ятний вечір — так у Криму відзначали 35-ту річницю відомого «Омського процесу» над Мустафою Джемільєвим. Цей короткий типово радянський суд, як розповідає російський історик Гульнара Бекірова, завдяки мужності Мустафи Джемільєва і солідарності багатьох тодішніх дисидентів-антирадянців зумів розірвати інформаційний вакуум довкола проблеми кримських татар.

Гульнара Бекірова каже, що фактично лише тоді, у 1976 році, про трагедію народу, позбавленого батьківщини, активно почали писати на Заході.

«Значення «Омського процесу» проти Мустафи Джемільєва полягає в тому, що це був найбільш резонансний про-

цес в історії кримськотатарського національного руху, який, в принципі, дуже багатий на такі політичні процеси, — зазначає вона. — Цей суд зробив відомою у світі кримськотатарську проблему. Звичайно, вражала неймовірна, унікальна мужність фізично слабкої людини, стан якої погіршувався тривалим голодуванням.

Тоді на захист Мустафи Джемільєва виступили Андрій Сахаров та Олена Боннер, які особисто приїхали до Омська, щоб підтримати його. Публічну солідарність проявили відомі радянські правозахисники і митці Петро Григоренко, Лев Копелєв, Олександр Галич, Олександр Некрич та інші. З-за кордону із вимогами звільнити активіста руху кримських татар за повернення на батьківщину звернулися десятки відомих політиків, громадських діячів, письменників і вчених: німецькі письменники — лауреат Нобелівської премії Генріх Белл і Карл Америк, французькі — Раймон Арон і П'єр Еммануель, іранський поет Реза Баракені, американські вчені, лауреати Нобелівської премії Сальвадор Лурія та Джордж Волд, політичні і громадські діячі з Туреччини, Чехословаччини, США, Пакистану, Ізраїлю та інших країн, представники кримськотатарської та

української діаспори на Заході. У багатьох країнах були створені комітети на захист Мустафи Джемільєва і кримських татар, почалася кампанія у західній пресі.

Радянський уряд, втім, на поступки не пішов. Омський суд визнав Мустафу Джемільєва винним і засудив до 2 з половиною років ув'язнення в колонії суворого режиму. Це вже був четвертий табірний термін активіста кримськотатарського національного руху. Втретє він був засуджений у 1974 році — на 1 рік позбавлення волі, але перед закінченням цього терміну стало зрозумілим, що з тюрми його випустити не збираються, влада почала «шити» правозахисникові нову справу, що базувалася на витиснутих з іншого ув'язненого свідченнях.

На знак протесту Мустафа Джемільєв розпочав голодування. Тюремна адміністрація пішла на примусове годування ув'язненого через зонд, але правозахисник не здавався 303 дні. На судовому процесі в Омську, за свідченням очевидців, він не міг стояти на ногах, але використовував процес як політичну трибуну.

В інтерв'ю Радіо Свобода Мустафа Джемільєв розповів, що смерті не боявся, його лише турбувало, щоб не зламатися психологічно. «Я ухвалив рішення тримати голодування до кінця, — каже він. — Звичайно, я передбачав, що можливий, як кажуть, летальний кінець. Але я притримувався принципу: приготуйся до найгіршого, а якщо станеться трохи краще — то це дар Божий».

Мустафа Джемільєв вийшов із таборів і тюрем наприкінці 1986 року. А до Криму він приїхав у 1989-му. Разом з ним на батьківщину із вислання повернулася більшість кримських татар. Нещодавно його висунили номінантом на отримання Нобелівської премії миру, а днями Мустафа Джемільєв став лауреатом нагороди Українського католицького університету «Світло справедливості».

Володимир ПРИТУЛА.

М. Джемільєв незадовго до третього арешту, Гулістан, 1973 р.

Мустафа Джемільєв і його дружина Сафінар з правозахисниками Андрієм Сахаровим та Оленою Боннер, Москва, 1986 рік.

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

КВІТЕНЬ

29

1648 р. — Богдана Хмельницького було обрано гетьманом України.

1885 р. — за повідомленнями севастопольського градоначальника у Севастополі нараховувалася 26048 жителів, в тому числі 5177 військових. Лікарів у Севастополі на той час було 3, акушерок — 1.

1918 р. — Всеукраїнський з'їзд хліборобів за підтримки німців проголосив П. Скоропадського гетьманом України.

1918 р. — у Севастополі на кораблях Чорноморського флоту піднято українські Державні прапори, флот підпорядковано уряду УНР. У 1919 році цей день урядом Симона Петлюри був проголошений Днем Чорного моря. Начальником Морських сил Чорного моря призначено начальника севастопольської фортеці капітана 1 рангу Михайла Остроградського.

1938 р. — у застінках НКВС розстріляно українського поета, перекладача і кіносценариста Миколу Вороного.

1992 р. — в Одесі розпочалися перші переговори державної делегації України з делегацією Російської Федерації по розподілу Чорноморського Флоту колишнього Союзу РСР.

1922 — помер Кирило Стеценко, український композитор, хоровий диригент і громадський діяч.

30

1896 р. — до Канади прибула перша група українських емігрантів.

1918 р. — о 2 год. ночі 19 бойових кораблів Чорноморського флоту, екіпажі яких відмовилися підпорядкуватися уряду України, під впливом більшовицької агітації і на вимогу Раднаркому В. Леніна під командуванням контр-адмірала Михайла Сабліна перебували в Новоросійськ, де більшість із них були безславно потоплені своїми екіпажами. В цей же день у Севастополі на броненосці «Георгій Побідоносець» було організовано штаб Українського флоту під командуванням контр-адмірала Михайла Остроградського.

1990 р. — на з'їзді Української Гельсінської групи було створено Українську Республіканську Партію на чолі з Левком Лук'яненком. Голова виконавчого комітету Української Гельсінської спілки Левко Лук'яненко та секретарі виконкому Михайло Горинь і В'ячеслав Черно-віл стали політичними в'язнями комуністичної системи: Лук'яненко відсидів у радянських таборах 27 років, Черновіл — 15, Горинь — 12. На волю вийшли в 1987—1988 роках.

ТРАВЕНЬ

1

День міжнародної солідарності трудящих — в Україні, згідно зі статтею 73 Кодексу законів про працю України, святковий неробочий день.

1783 р. — в Ахтіарську гавань (нині — Севастопольська бухта) уперше прибули новозбудовані в Херсоні бойові кораблі (фрегати) під командуванням отамана Чорноморської Лиманської флотилії запорізьких козаків Сидора Білого.

1922 р. — відновлено Літературний Науковий Вісник за редакцією Дмитра Донцова.

1966 р. — студент Георгій Москаленко і робітник Віктор Кукса вночі встановили на даху головного корпусу Київського інституту народного господарства український національний прапор.

2

1512 р. — князь Костянтин Острозький розбив татар під Вишневцем.

1967 р. — на 90-му році життя помер видатний український педагог Григорій Ващенко. В Україні створено і діє педагогічне товариство імені Ващенко.

3

Всесвітній день свободи преси

Померли:

1074 р. — Теодосій Печерський, церковний діяч, автор повчань.

1873 р. — Степан Руданський, український поет. Похований в Ялті на Масандрівському кладовищі. У 1861—1873 рр. Руданський працював міським лікарем у Ялті, а також лікарем у маєтках князя Воронцова. Він доклав багато зусиль для піднесення благоустрою міста, невтомно трудився як лікар і почесний мировий суддя Сімферопольсько-Ялтинської мирової округи, водночас цікавився археологією, етнографією, відновив розпочаті ще на Поділлі фольклорні заняття, продовжував поетичну творчість, головним чином, у галузі перекладу.

1924 р. — більшовики замордували Миколу Міхновського. Він — український політичний та громадський діяч, правник, публіцист, основоположник, ідеолог і лідер самостійницької течії українського руху кінця XIX — початку XX ст., автор славнозвісної брошури «Самостійна Україна», один з організаторів українського війська, борець за незалежність. Співзасновник першої політичної партії у Наддніпрянській Україні — Революційної Української Партії (РУП). Лідер Української Народної Партії, співорганізатор Української Демократично-Хліборобської Партії, член Братства самостійників. Ідеолог державної самостійності України.

2004 р. — помер Джеймс Мейс, американсько-український історик, політолог, дослідник Голодомору в Україні. Саме завдяки його дослідженням світ дізнався про Голодомор в Україні.

Д. Мейс.

4

1838 р. — діячі культури викупили з кріпосної неволі Тараса Шевченка.

5

1581 р. — в Острозі (на Волині) друкар Іван Федорович видав перший руський календар.

5—8 травня 1917 р. — у Києві за участю понад 900 делегатів від українських груп і організацій армій усіх фронтів, Балтійського і Чорноморського флотів, окремих гарнізонів і округів, які представляли 1,5 млн. військових — українців, відбувся 1-й Всеукраїнський військовий з'їзд. З'їзд підтвердив ухвали Національного Конгресу від 7—8 квітня 1917, насамперед стосовно національно-територіальної автономії України, призначення при Тимчасовому уряді міністра у справах України, створення крайового урядового органу, підтримав організацію української армії, для чого ухвалив обрати УГВК на чолі з С. Петлюрою, накреслив заходи з українізації армії і військової освіти.

«У ВИШИВЦІ НАРОДНІЙ МУДРІСТЬ І ТАЛАНТ...»

(Закінчення. Поч. на 4-й стор.)

А от Світлана Лавренюк працює сьогодні у Сімферопольському Будинку культури ім. Т. Г. Шевченка керівником клубу ветеранів війни і праці «Вогник». Вишиває також з дитинства, а з 1954 року українській народній вишивці її почала навчати Віра Роїк. За останні 12 років майстриня вишила понад 40 робіт, взяла участь у 42 групових виставках прикладного мистецтва у багатьох містах України та Росії. До 225-річчя рідного Сімферополя пані Світлана виконала серію вишивок, які були представлені на Всеукраїнській художній виставці «День міста» у виставковому залі Кримської організації Національної спілки художників України у червні 2009 року. У творчому доробку майстрині – участь у проведенні

Всеукраїнської акції «Рушник національного єднання» (2007 рік) у Бахчисараї і у майстер-класі на тему української вишивки в рамках виставки «Вишивка, мереживо і ткацтво східних слов'ян» у Кримському етнографічному музеї (2008 рік).

А от Тамара Беліч за освітою – інженер, свою творчу «кар'єру» почала, коли вийшла на пенсію, хоча вишивала також з дитячих років. Знаковою для неї також стала зустріч саме з Вірою Роїк, яка відкрила їй багатий світ української народної вишивки. Під керівництвом знаної майстрині пані Тамара створила неповторну яскраву колекцію вишивок «Квітуча Україна». Віра Сергіївна лише підказувала, які орнаменти краще взяти за основу, а далі працювала фантазія Тамари, вона складала узорі сама. Її власний доробок складає понад 30 робіт. На особливу увагу заслуговують вишиті ікони і картини. До речі, одну з ікон вишив онук Іван, який теж захопився цим мистецтвом. Пані Тамара – учасниця багатьох колективних виставок прикладного мистецтва у різних кутках не тільки України, а й Росії. А ще вона теж залишила свої вишиті узорі на «рушнику національного єднання».

Євгенія Жукова голку для вишивання теж взяла у дитячі роки. Спочатку це був звичайний гурток вишивки у м. Джанкої, куди бігали дівчатка після школи навчатися азам цього мистецтва. Трохи пізніше пані Євгенії доля подарувала зустріч з Вірою Сергіївною, і це знайомство стало вирішальним у її житті. Адже з того часу вона майже не випускала голку зі своїх рук. Навчаючись у Сімферопольському держуніверситеті, Євгенія Олександрівна була частим гостем у родині Роїків, де, за її спогадами, її дуже тепло приймали. Пані Євгенія свого часу брала активну участь в організації Музею декоративно-прикладного мистецтва Кримської області у 1963 році. Її роботи неодноразово експонувалися на виставках у Джанкої, Сімферополі, Одесі, Києві. У її родині вишивка, можна сказати, «передавалася» від покоління до покоління, бо вишивала її бабуся, а сама Євгенія

Виступ ансамблю юних бандуристів з Української гімназії прикрасив ювілейні заходи, які пройшли днем раніше також і в Музеї історії м. Сімферополя.

Олександрівна навчила вишивати своїх двох доньок. На нинішню виставку майстриня надала більше 30 авторських робіт.

Про наступну нашу героїню, Валентину Носенко, хочеться розповісти окремо. На жаль, так само, як і Віри Роїк, пані Валентини уже нема на цьому світі. Проте нам залишилися її роботи, які так багато значили для неї, і якими нині ми маємо змогу милуватися. Валентина Олексіївна народилася 1930 року у м. Євпаторія. За фахом – учитель історії. Вишивкою почала займатися з 1990 року. Під впливом керівництвом Віри Роїк майстриня освоїла близько двадцяти п'яти видів українських вишивальних технік. Особливо їй вдавалися ажурні роботи – різні види мережива, технічне виконання яких не усім вишивальницям під силу. Усього у її творчому доробку понад 50 робіт. Пані Валентина взяла участь у 25 колективних виставках у м. Алушті, Саках, Каневі, Києві та ін. Була нагороджена Почесною грамотою Міністерства культури АРК, двома Почесними грамотами Південнокримського осередка Спілки майстрів народного мистецтва України. Тривалий час Валентина Олексіївна навчала народній вишивці дітей у Центрі реабілітації дітей-інвалідів Київського ра-

йону м. Сімферополя.

Крім того, на виставці представлені роботи ще двох майстринь: Галини Дмитрієвої та Мері Нікольської, які так само, як і їхні «колеги», ще з юнацьких років захопилися у вишивку. Хоч їхні професії і далекі від рукоділля (пані Галина за освітою – інженер-будівельник, а пані Мері закінчила свого часу будівельний технікум), але вишивання червоною ниткою проходить через усе їхнє життя.

Усі вишивальниці талановиті і, найголовніше, – дуже люблять свою справу, знають звичаї і традиції рідного народу і з задоволенням передають свої знання і майстерність молодому поколінню. Адже зараз, у часи такого суто матеріального життя, повернення до своїх витоків, до духовності, до народного мистецтва є досить важливою складовою розвою культури та державності.

Для усіх бажаючих доторкнутися до прекрасного світу вишивки на базі музею будуть проходити майстер-класи, а співробітники музею проведуть цікаві екскурсії.

Триватиме виставка до кінця травня.
Ірина МИТКАЛИК.

ХТО СКАЗАВ, ЩО ДІТИ НЕ ЧИТАЮТЬ?

Завершено марафон всеукраїнського конкурсу «Найкращий читач України – 2011». Три місяці працівники публічних бібліотек Криму хвилювалися за своїх читачів, які змагалися за звання найкращого читача автономії. Кожен учень 6 та 7 класу, що багато читає та бажає вести читачий щоденник, мав можливість взяти участь у конкурсі, навіть якщо він не був записаний до бібліотеки. Проведення подібних конкурсів – гарний привід для дітей перечитати улюблені твори та познайомитися з новою, сучасною літературою, проявити свій талант читача, а для громади це ще один привід подивитися та послухати талановитих дітей, а заодно й поговорити про проблеми читання молоді.

Бібліотекарі часто чують емоційне: «Сучасні діти нічого не читають!» Але майже дві тисячі юних читачів, що взяли участь в конкурсі, – цілком переконливий доказ протилежного. А найцікавіше, що всупереч поширеній думці про здебільшого дівочий склад читачів, переважна більшість найкращих читачів цього року – хлопці.

Наприкінці Тижня дитячого читання до Сімферополя приїхали найкращі чи-

тачі своїх міст і районів, щоб взяти участь в третьому етапі, який організувала Кримська республіканська установа «Дитяча бібліотека ім. В. Н. Орлова». В Російському культурному центрі 15 кращих читачів з Сімферополя та Сімферопольського району, Армянська, Джанкою, Сак, Советського, Нижньогірського та Сакського районів змагалися за звання найкращого читача.

До журі конкурсу увійшли представники організацій, що безпосередньо зацікавлені в розвитку та популяризації дитячого читання: А. Ісаченко, завідувач науково-методичним відділом Кримської республіканської установи «Дитяча бібліотека ім. В. Н. Ор-

лова»; Н. Гук, кримська письменниця, директор редакції альманаху «45 меридіан», О. Резевич, заслужений журналіст України, директор творчого об'єднання «Радіо-Крим»; Н. Яцковська, директор магазину «Книжковий дім Знання»; Н. Лапшина, завідувач відділом конкурсів та олімпіад Кримського республіканського інституту післядипломної педагогічної освіти.

Юні читачі успішно справилися з хвилюванням, варто було заговорити про книжки, які вони читали. А читали вони дуже багато, повірте! Діапазон прочитаних книжок вражає тематикою та різноманітністю жанрів. Серед улюблених авторів – Марк Твен і

Олександр Довженко, Даніель Дефо та Веніамін Каверін, Леонід Пантелєєв і Олександр Дюма, Жуль Верн і Катерина Вільмонт. Додаткові питання членів журі дозволяли конкурсантам якнайкраще та емоційніше розкрити свою точку зору на прочитане. Короткі дискусії та обговорення, що виникали довкола книг, які представляли учасники, свідчили про те, що в залі зібралася начитана, ерудована школярі, з широким кругозором, здатні чітко і доступно сформулювати свою думку. Кожен з них отримав диплом, що засвідчив звання найкращого читача міста чи району, та подарунок від організаторів конкурсу, громадської організації «Форум видавців» – чудове

подарункове видання повістей Дж. Толкіна.

На жаль, не змогли приїхати переможці другого етапу з далеко розташованих районів – Керчі, Красноперекопська, Роздольного (дуже дорого для сімейних та бібліотечних бюджетів). Призи та дипломи відправляється до них поштою, але особиста участь у фіналі конкурсу та спілкування з кращими читачами з різних кутків Криму були б для них одним з найяскравіших вражень цього року.

Переможцями третього республіканського етапу конкурсу читачів стали Євген Плачков, учень 6 класу Лесноньської загальноосвітньої школи Сакського району, та Дмитро Сосновий, учень 7 класу загальноосвітньої школи №38 м. Сімферополя. Саме вони будуть представляти читаючих дітей Автономної Республіки Крим на фестивалі дитячого читання «Книгоманія» у Львові.

В. ОРЛЕНКО.

СУМЧАНИЙ ПЕРЕМІГ У КОНКУРСІ ІМЕНІ ПЕТРА ЯЦИКА

Сумчанин Руслан Кастін посів I місце в XI Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика. Про це УНІАН повідомив перший заступник начальника управління освіти та науки Сумської облдержадміністрації Ігор Козолуп.

За його словами, 11 кращих учнів державних професійно-технічних навчальних закладів області взяли участь у IV етапі XI Міжнародного конкурсу з української мови ім. П.Яцика. Одразу після закінчення заходу виконали учасниками завдання були відправлені до Києва, де і було підбито підсумки конкурсу.

«Професійно-технічна освіта Сумщини не здає своїх позицій і вже вкотре представники області здобувають перемоги. Руслан КАСТІН, учень II курсу ДПТНЗ «Сумський професійний ліцей будівництва та автотранспорту» посів перше місце у IV загальнонаціональному етапі конкурсу серед учнів професійно-технічних навчальних закладів України. Переможець є вихованцем викладача Тетяни Касьяненко», – розповів чиновник.

Нагородження переможців XI Міжнародного конкурсу з української мови ім. П. Яцика відбудеться 17 травня в Національному театрі ім. Івана Франка у Києві.